

بررسی نقش طرح واره ناسازگار، صفات شخصیت در پیش بینی الگوی ارتباطی دانشجویان با میانجی‌گری کمال‌گرایی

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۸/۲۰ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۱۵

خلاصه

مقدمه: پژوهش حاضر به دنبال بررسی نقش طرح واره ناسازگار، صفات شخصیت در پیش بینی الگوی ارتباطی دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد با میانجی‌گری کمال‌گرایی بود.
روش کار: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است که داده‌های آن به صورت میدانی جمع‌آوری شد. با توجه به جامعه مورد پژوهش که شامل ۱۵۰۰۰ نفر دانشجویی در حال تحصیل بود، نمونه‌گیری با استفاده از روش در دسترس و با اقتباس از فرمول کوکران و جدول مورگان ۳۷۵ نفر تعیین گردید و کلیه شرکت‌کنندگان در این پژوهش، پرسش‌نامه‌ها را تکمیل کردند.
نتایج: یافته‌ها بیانگر آن بود که طرح‌واره‌های ناسازگار هم با الگوی ارتباطی دانشجویان و هم با کمال‌گرایی رابطه معنی‌داری دارد. هم‌چنین صفات شخصیت نیز با الگوی ارتباطی دانشجویان و هم با کمال‌گرایی رابطه دارد. بعلاوه، کمال‌گرایی، میان طرح‌واره‌های ناسازگار و صفات شخصیت با الگوی ارتباطی دانشجویان، میانجی‌گری می‌کند. به عبارت دیگر، طرح‌واره‌های ناسازگار و صفات شخصیت می‌توانند با میانجی‌گری کمال‌گرایی، الگوی ارتباطی دانشجویان را پیش‌بینی کنند ($p < 0.01$).

نتیجه‌گیری: نتایج بدست آمده حاکی از آن است که مؤلفه‌های روان‌شناختی نظیر: طرح‌واره‌های ناسازگار و صفات شخصیت و کمال‌گرایی در پیش‌بینی الگوی ارتباطی دانشجویان مؤثر است. بنابراین با بهبود محیط اولیه کودک و سبک تربیتی مناسب می‌توان الگوی ارتباطی را بهبود بخشید.
کلمات کلیدی: طرح واره ناسازگار، صفات شخصیت، الگوی ارتباطی، کمال‌گرایی

نسرين سادات هاشمی گلستان^۱

حمیدرضا آقامحمدیان شعراباف^{۲*}

مجید معینی زاده^۳

^۱ کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

^۲ استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

^۳ استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

* استاد گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

Email: aghamohammadian@um.ac.ir

مقدمه

از گذشته، انتقال افکار، اطلاعات و رفتار از شخصی به شخص دیگر از طریق ارتباط امکان حصول داشته و به آن مبادرت می‌ورزیده‌اند. یک ارتباط به ظاهر ساده تشکیل شده از گروهی از رفتارهای پیچیده‌ای انسانی مثل: واژگان، حرکات بدن و ... است (۱). درک دیگران محصول و در نتیجه ارتباط با دیگران است فرآیندی که باعث می‌شود دیگران نیز ما را درک کنند. شالوده این ارتباطات ممکن است بر پایه‌ی عشق، مسئولیت مشترک، تعاملات تجاری منظم و یا دیگر انواع تعهدات اجتماعی صورت پذیرد (۲). افراد در ارتباطات خود به دنبال تاثیرگذاری بر طرف مقابل هستند و آن را در کانون توجه خود قرار داده، و به دنبال اشتراک احساسات و افکار خود هستند و در فعالیت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند (۱). ساختار علمی خانواده بعنوان مفهوم الگوی ارتباطی خانواده یا طرح‌واره‌های ارتباط خانواده، شناخته می‌شود که بر اساس آن نوع و کیفیت ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و همچنین محتوای ارتباط آن‌ها، نحوه کار و فعالیت و فضای ارتباطات و تعاملات آن‌ها را مشخص می‌کند (۳). قطعاً گفتگو و مکالمه از اساسی‌ترین ابعاد خانواده است. در این بین همنوایی کلید راه است به این معنی که ارتباطات خانواده آن‌چنان رشد و تعالی یافته است که نگرش‌ها، ارزش‌ها و عقاید یکسانی را مورد تاکید قرار داده و همگی در یک مسیر و همگام با یکدیگر بر یک امر پای می‌فشارند. پژوهشی با عنوان رابطه ابعاد الگوی ارتباطی خانواده با فراوانی و شدت تعارضات والدین، براین مساله تاکید دارد که جهت‌گیری گفتگو و تعامل، می‌تواند شدت تعارض در هر دو گروه از دختران و پسران را بصورت منفی و معنادار پیش‌بینی نماید، همچنین جهت‌گیری هم‌نوایی، پیش‌بینی کننده مثبت و معنادار شدت تعارض در گروه پسران بود (۴). بهزیستی و رضایت از

زندگی زوجین و به تبع آن مهارت‌های اجتماعی فرزندان را می‌توان محصول با ارزش آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثرت‌گرا دانست که مبتنی بر شکل‌گیری گفتگو و تعامل بالا صورت گرفته است (۵). پژوهش‌های صورت گرفته در بین نوجوانان پسر با تاکید بر بررسی الگوی ارتباطی خانواده و پرخاشگری و سلامت روان، منتج به این مساله شد که بین الگوهای ارتباطی خانواده با پرخاشگری و سلامت روان رابطه معناداری وجود دارد. به این صورت که الگوی ارتباطی گفتگو و تعامل با سلامت روان رابطه مثبت و معنادار داشت، درحالی‌که با پرخاشگری رابطه منفی و معنادار نشان داد. همچنین بین الگوی ارتباطی همنوایی با سلامت روان رابطه منفی و معنادار و با پرخاشگری رابطه مثبت و معناداری نشان داده شد. به‌علاوه نتایج بیانگر آن بود که پرخاشگری رابطه منفی و معناداری با سلامت روان دارد (۶). با توجه به این مسئله که طرح‌واره‌ها درون‌مایه‌های عمیق و فراگیری هستند که محصول خاطرات، هیجان‌ها، شناخت‌واره‌ها و احساسات بدنی می‌باشند لذا در مسیر زندگی تداوم داشته و به شدت ناکارآمد هستند. این رشد طرح‌واره‌ها اغلب به دوره کودکی برمی‌گردد. لذا چنین تجارب کودکی منفی، خلق و خوی هیجانی خاص و نوع واکنش‌های هیجانی والدین به نیازهایشان، منجر به طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه‌ای می‌شوند که نحوه تفکر، احساس و رفتار آن‌ها در روابط صمیمانه بعدی و سایر جنبه‌های زندگی را تحت تاثیر قرار می‌دهند (۷). از سوی دیگر تحقیقات صورت گرفته اخیر تایید کننده تاثیر طرح‌واره‌ها بر روابط بعدی است (۸). یانگ به وجود طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه معتقد بود که شامل ۵ حیطه مختلف بریدگی و طرد، خودگردانی مختل، محدودیت مختل، دیگر جهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازاندازه بود. هریک از این حیطه‌ها طرح‌واره متعددی را در بر می‌گرفت

که در نهایت شامل ۱۸ طرح‌واره می‌شد که عبارت بودند از: رهاشدگی / بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی / بد رفتاری، محرومیت هیجانی، نقص / شرم، انزوای اجتماعی / بیگانگی، وابستگی / بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر، خود تحول نیافته / گرفتار، شکست، استحقاق / بزرگ‌منشی، خویش‌داری ناکافی، اطاعت، ایثار، جلب توجه / پذیرش جویی، منفی‌گرایی / بدبینی، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه / عیب‌جویی افراطی و تنبیه (۹). از سوی دیگر شخصیت متضمن الگوی نسبتاً پایداری از صفات، گرایش‌ها یا ویژگی‌ها است که تاحدودی مبین و تداوم بخش رفتار افراد است (۱۰).

مدلی از شخصیت که به الگوی پنج‌عاملی شخصیت مشهور است بر اساس مطالعاتی بدست آمد که شامل: برون‌گرایی، سازگاری، وظیفه‌شناسی، روان رنجوری، گشودگی بر تجربه‌های جدید بود (۱۱). بسط و شرح این مفاهیم به قرار ذیل می‌باشد که: ظهور و بروز برون‌گرایی زمانی است که تعامل با افراد دیگر و نیز میزان اجتماعی بودن چه به لحاظ کمی و شدت در فرد متبلور گردد. توافق‌پذیری، مبین میزان هماهنگی در اندیشه، احساسات و عمل نسبت به دیگران است. وظیفه‌شناسی به بُعدی از رفتارهای سازمانی اشاره دارد که مشخص‌کننده میزان مسئولیت‌پذیری، سخت‌کوشی و هدف‌گرا بودن رفتار فرد را نشان می‌دهد. روان رنجوری در برگیرنده اختلالاتی همچون افسردگی، اضطراب، پرخاشگری و نیز انواع مختلف هیجان‌های تند و ناخوشایند است و نهایتاً گشودگی نسبت به تجربه (تجربه‌پذیری) شامل قوه‌ی تخیل، زیباشناسی، احساسات، ایده‌ها، عمل‌ها و ارزش‌ها است (۱۲). از سوی دیگر ویژگی شخصیتی روان‌نژندی و همچنین الگوهای ارتباطی اجتناب‌مقابل و نیز توقع کناره‌گیری به صورت منفی از یکسو و

ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، توافق‌پذیری و مسئولیت‌پذیری و الگوی ارتباطی سازنده متقابل به صورت مثبت از سوی دیگر، قادرند تا کارکرد خانواده را پیش‌بینی نمایند (۱۳). برطبق پژوهش‌های انجام شده الگوی ارتباطی خانواده با انواع تعارضات شخصیتی از یک سو و سلامت روان از سوی دیگر در تعامل هستند (۱۴).

کمال‌گرایی، مبین نوعی ارزیابی دقیق و حساس است که باعث می‌شود افراد به گونه‌ای واکنش نشان دهند که عملکرد آن‌ها بسیار عالی و استاندارد و پیش‌رونده تلقی گردد (۱۵). کمال‌گرایی و کمال‌طلبی به‌عنوان یک ویژگی شخصیتی، بر این نکته تأکید می‌کنند که شخص به دنبال حفظ و تداوم استانداردهای بالا است و منتقد رفتارهای مادون و عملکرد ضعیف افراد است (۱۶). لذا از این رو است که رویکردهای متفاوتی درباره‌ی کمال‌گرایی مطرح می‌گردد، بعضی آن را سازه‌ای تک‌بعدی دانسته و دیگران از آن به عنوان رویکردی چند بعدی معرفی کرده‌اند (۱۷). فراست و همکاران (۱۵) برای کمال‌گرایی سازه‌ای شش بعدی قائلند که مشتمل بر ابعاد ذیل می‌باشد: "نگرانی درباره اشتباهات، تردید درباره فعالیت‌ها، انتظارات والدین، انتقادات والدین، معیارهای شخصی و نظم و سازمان‌دهی". پژوهشگران زیادی بر این باورند که نقش خانواده و محیط اجتماعی در شکل‌گیری و رشد کمال‌گرایی فرزندان، انکارناپذیر است و معتقدند که کمال‌گرایی محصول تجربه‌های دوران کودکی و خصوصاً رابطه والدین با کودک است. آن‌ها اشاره می‌کنند که کمال‌گرایی یک سبک بین فردی است که در واکنش به تعامل با مراقبین به وجود می‌آید (۱۷).

در پژوهشی دیگر براین نکته تأکید گردید که ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده نیز در جهت‌گیری و هم‌نواپی فرد

تاثیر داشته و می‌تواند کمال‌گرایی نورویتیک را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی نماید (۱۸). در این راستا و در تحقیقی دیگر، نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی در رابطه با طرح‌واره شناختی ناسازگار و کیفیت زندگی مورد بررسی قرار گرفت که حاکی از آن بود که طرح‌واره‌های شناختی قادر به پیش‌بینی کیفیت زندگی هستند و کمال‌گرایی می‌تواند کیفیت زندگی را پیش‌بینی نماید (۱۹). بنابراین، کمال‌گرایی، الگوی ارتباطی متغیری است که تا حد زیادی متأثر از اولین تجارب کودکی است. بدین معنی که بر طبق پژوهش‌های بیان‌شده در بالا، صفات شخصیتی اساس ارتباطات افراد را تشکیل داده و کمال‌گرایی که در پاسخ به ویژگی‌های شخصیتی و سبک تربیتی والدین بروز و ظهور می‌یابد به نحوه تعاملات اولیه خانواده با فرزند بستگی دارد. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی الگوی ارتباطی دانشجویان بر مبنای طرح‌واره‌های ناسازگار، صفات شخصیت با میانجی‌گری کمال‌گرایی انجام شده است. باتوجه به اهمیت ارتباطات بر سلامت روان، کیفیت زندگی و رضایت از زندگی، شادکامی و پیشگیری از اختلالات روانی، ضروری است تا در این زمینه مطالعه‌ی گسترده‌ای صورت گیرد و نقش سازه‌هایی که الگوهای ارتباطی را پیش‌بینی می‌کنند، شناسایی گردند.

روش کار

این تحقیق به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ روش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری متشکل از کلیه دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد است که در نیمسال دوم ۹۵-۹۶ در حال تحصیل بوده‌اند و حدود ۱۵۰۰۰ نفر می‌باشند. بر اساس فرمول کوکران و مورگان (۲۰)، حجم نمونه برابر ۳۷۵ دانشجو تعیین شده است که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و پرسش‌نامه‌ها بر

روی آن‌ها اجرا و جمع‌آوری شده است. با توجه به اینکه بعضی داده‌ها بعلت عدم پاسخ‌گویی مناسب از مسیر تحلیل حذف شدند لذا نمونه مورد نظر با $N=372$ مورد تحلیل قرار گرفت.

ابزارهای پژوهش

۱. پرسش‌نامه الگوی ارتباطی خانواده: این پرسش‌نامه دارای ۲ مؤلفه الگوی ارتباطی گفت و شنود و الگوی ارتباطی هم‌نوایی است که در مجموع ۲۶ گویه (الگوی گفت‌و‌شنود ۱۵ گویه و الگوی هم‌نوایی ۱۱ گویه) دارد. در این پرسش‌نامه پاسخ هر گویه با استفاده از مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از یک تا پنج نمره‌گذاری می‌شود. پایایی ابعاد گفت و شنود و هم‌نوایی با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۹ و ۰/۹۲ گزارش گردید (۲۱). در تحقیقی دیگر جهت احراز روایی سازه از روش‌های تحلیل عاملی و همسانی درونی استفاده گردید که ارزش ویژه‌ی دو عامل گفت و شنود و هم‌نوایی در تحلیل عاملی به ترتیب ۴۸/۶ و ۲۶/۳ گزارش شد و این دو عامل روی هم‌رفته ۴۳-۳۷٪ واریانس را تبیین نمودند (۲۲).

۲. پرسش‌نامه کمال‌گرایی مثبت و منفی تری: این مقیاس یک آزمون ۴۰ سؤالی است که ۲۰ ماده آن کمال‌گرایی مثبت و ۲۰ ماده دیگر کمال‌گرایی منفی را می‌سنجد. پرسش‌ها در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت، کمال‌گرایی آزمودنی‌ها را از نمره‌ی یک تا نمره‌ی پنج در دو زمینه مثبت و منفی می‌سنجد. حداقل نمره‌ی آزمودنی‌ها در هر یک از مقیاس‌های آزمون ۲۰ و حداکثر آن ۱۰۰ خواهد بود. آلفای کرونباخ در فرم فارسی این پرسش‌نامه برای هر یک از زیر مقیاس‌ها در نمونه‌ی ۲۱۲ نفری از دانشجویان، به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۷ برای کل آزمودنی‌ها؛ ۰/۹۱ و ۰/۸۸

معیارهای سرسختانه و استحقاق = ۰/۸۵، خود تحول نیافته/گرفتار = ۰/۷۷، بی اعتمادی/بدرفتاری = ۰/۶۵، بازداری هیجانی = ۰/۶۹، رهاشدگی = ۰/۷۸، ایثار = ۰/۶۹. (۲۷).

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و اجرای پژوهش:

جهت گردآوری داده‌ها ابتدا مجوزهای لازم، جهت اجرای مقیاس الگوی ارتباطی خانواده، پرسش‌نامه طرح‌واره ناسازگار یانگ، پرسش‌نامه فرم کوتاه شخصیت نئو و پرسش‌نامه کمال‌گرایی مثبت و منفی اخذ گردید و سپس پژوهشگر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و به صورت مراجعه‌ی حضوری به دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد و توزیع پرسشنامه‌ها و اجرای آن، پرسش‌نامه‌ها را گردآوری نموده است. پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها توسط دانشجویان تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS-21 و- Lisrel8.8 انجام شد و علاوه بر شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) هم‌بستگی پیرسون مورد استفاده قرار گرفت. همچنین به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از آزمون‌های آماری مناسب همچون تحلیل مسیر، و رگرسیون خطی ساده و چندگانه استفاده گردید.

نتایج

در این بخش اطلاعات به دست آمده بصورت جداول مختلف شامل یافته‌های جمعیت شناختی، یافته‌های حاصل از تحلیل توصیفی همچون شاخص‌های مرکزی و پراکندگی کسب شده توسط آزمودنی‌ها در هر یک از متغیرها ارائه می‌شود، سپس به تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها پرداخته می‌شود. در این پژوهش شاخص‌های دموگرافیک شامل دامنه سنی، جنسیت و تحصیلات نیز مورد توجه و بررسی قرار گرفت به این صورت که ۴۲/۵ افراد در دامنه سنی ۱۸ تا ۲۲ و ۵۳/۵ درصد در دامنه سنی

برای دانشجویان دختر، ۰/۸۹ و ۰/۸۶ برای دانشجویان پسر بود که نشانه همسانی درونی بالای مقیاس می‌باشد (۲۳).

۳. پرسش‌نامه فرم کوتاه و تجدیدنظر شده پنج

عاملی نئو: این پرسش‌نامه دارای ۶۰ عبارت بوده و بر پایه مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از (۱ کاملاً مخالفم و ۵ کاملاً موافقم) تهیه شده است. هر ۱۲ گویه یکی از ۵ عامل بزرگ شخصیت (برون‌گرایی، توافق، وظیفه‌شناسی، روان رنجورخویی و تجربه‌پذیری) را اندازه‌گیری می‌کند (۲۴). ضریب همبستگی حاصل از روایی هم‌زمان فرم کوتاه و بلند پرسش‌نامه در ایران، بین ۰/۴۱ و ۰/۷۵ به دست آمد. ضریب همبستگی بین دو اجرای آزمون برای عامل‌های پرسش‌نامه بین ۰/۶۵ و ۰/۸۶ به دست آمد و ضریب حاصل از همسانی درونی این پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ بین ۰/۵۴ و ۰/۷۹ به دست آمد (۲۵).

۴. پرسش‌نامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه: شکل

کوتاه پرسشنامه طرح‌واره‌ها برای اندازه‌گیری ۱۸ طرح‌واره ناسازگار اولیه بر اساس فرم اصلی ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۹۰ سؤال بوده که به صورت طیف لیکرت ۶ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. سؤال‌های این پرسشنامه برای تعیین ۱۸ طرح‌واره ناسازگار اولیه تنظیم شده است به گونه‌ای که برای هر طرح‌واره ۵ سؤال اختصاص داده شده است (۲۶). بر طبق پژوهش‌های صورت گرفته با فرم کوتاه پرسشنامه در نمونه ایرانی اجرا شده، حاکی از اعتبار بالا و مطابقت با یافته‌های خارجی است (۲۶). ضرایب همبستگی مربوط به پایایی بازآزمایی آن در نمونه ایرانی عبارتند از: وابستگی/شکست = ۰/۸۳، بیگانگی اجتماعی/نقص و شرم = ۰/۸۰، محرومیت هیجانی = ۰/۷۸، خود انضباطی ناکافی/اطاعت = ۰/۷۶، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر = ۰/۸۶

۲۳ تا ۲۷ سال و نهایتاً ۴ درصد افراد شامل سنین ۲۸ تا ۳۲ بودند. این در حالی بود که تقریباً بطور مساوی از متغیر جنسیت بهره‌گیری شده بود به این معنی که ۵۳/۸ درصد نمونه زنان و ۴۶/۲ درصد را مردان تشکیل می‌دادند. از سوی دیگر تحصیلات افراد نمونه بیشتر شامل لیسانس (۲۵۹=۶۹/۶ درصد) بود تا مقطع فوق لیسانس (۸۷=۲۳/۴ درصد) و دکتری (۲۶=۷ درصد).

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، حوزه‌های طرح‌واره گوش به زنگی و بریدگی/طرد به ترتیب دارای بالاترین میزان میانگین ۱۱۹/۷۶ و ۹۷/۷۷ می‌باشند. از سوی دیگر میزان انحراف استاندارد این متغیرها نیز به ترتیب برابر با ۱۲/۵۲ و ۱۷/۸۶ می‌باشد. قبل از آزمون مدل ابتدا مفروضه‌های نرمال بودن، هم خطی بودن متغیرها و استقلال خطاها مورد بررسی قرار گرفت. برای پیش‌فرض نرمال بودن داده‌ها از آزمون کالموگروف اسمیرنوف استفاده شد. آزمون کالموگروف در همه متغیرها از لحاظ آماری معنادار نبود و فرض نرمال بودن داده‌ها مورد تأیید قرار گرفت ($P > 0/05$). همچنین شاخص تحمل برای هر متغیر کوچک‌تر از ۰/۰۱ و مقادیر مربوط به عامل تورم واریانس (VIF) کمتر از ۱۰ می‌باشد، بر این اساس می‌توان نسبت به مفروضه عدم هم خطی نیز اطمینان حاصل کرد. اگر شاخص تحمل کوچک‌تر از یک ($collinearity < 1$) و شاخص تورم کوچک‌تر از ده ($vif < 10$) باشد، می‌توان گفت که از مفروضه‌ها رعایت شده‌اند. بنابراین به منظور آزمون مدل مورد نظر، یعنی بررسی نقش طرح‌واره‌های ناسازگار و صفات شخصیت در الگوی ارتباطی دانشجویان از طریق میانجی‌گری کمال‌گرایی از روش تحلیل مسیر استفاده شد.

نتایج به دست آمده در جدول ۲ نشان می‌دهد که کمال‌گرایی مثبت در رابطه بین برون‌گرایی، توافق، وجدان مندی و حوزه طرح‌واره بریدگی و خودگردانی مختل با

الگوی ارتباطی گفت و شنود نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند. همچنین در رابطه با نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی منفی نیز می‌توان اشاره کرد که کمال‌گرایی منفی در رابطه بین گشودگی و توافق با الگوی ارتباطی گفت و شنود نقش واسطه‌ای دارد.

با توجه به جدول ۳ مشاهده می‌شود که کمال‌گرایی مثبت در رابطه بین متغیرهای برون‌گرایی، توافق و وجدان مندی با الگوی ارتباطی هم‌نوایی به صورت منفی نقش واسطه‌ای دارد. همچنین در رابطه نقش واسطه‌ای کمال‌گرایی منفی نیز می‌توان اشاره کرد که کمال‌گرایی منفی در رابطه بین متغیرهای روان‌رنجور خویی، گشودگی، توافق، خودگردانی مختل و محدودیت‌های مختل با الگوی ارتباطی هم‌نوایی نقش واسطه‌ای دارد.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، بین متغیر الگوی ارتباطی گفت و شنود با مؤلفه‌های طرح‌واره ناسازگار اولیه از جمله بریدگی/طرد، خودگردانی مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت مندی و گوش‌به‌زنگی همبستگی منفی و معنی‌دار وجود دارد. همچنین بین تمام مؤلفه‌های طرح‌واره ناسازگار با الگوی ارتباطی هم‌نوایی نیز همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

چنان‌که در جدول ۵ نشان داده شده است، بین متغیر الگوی ارتباطی گفت و شنود با عامل شخصیتی روان‌رنجور خویی همبستگی منفی و معنادار است ($-0/12$) و رابطه بین متغیر الگوی ارتباطی هم‌نوایی با عامل شخصیتی روان‌رنجور خویی همبستگی مثبت و معنادار است ($0/27$). همچنین بین عوامل شخصیتی برون‌گرایی، توافق و وجدان و الگوی ارتباطی گفت و شنود همبستگی مثبت و معنادار است و میزان همبستگی به ترتیب برابر با ۰/۱۸، ۰/۱۵ و ۰/۲۰ است اما میزان همبستگی بین متغیر هم‌نوایی با عوامل

شخصیتی برون‌گرایی، توافق و گشودگی و وجدان مندی معنادار نیست.

جدول ۱- شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار
روان‌رنجورخویی	۱۸	۴۹	۳۴/۳۲	۴/۶۶
برون‌گرایی	۲۹	۵۰	۳۹/۷۷	۳/۸۹
گشودگی	۲۹	۴۹	۳۷/۳۲	۳/۶۴
توافق	۲۹	۵۱	۳۸/۲۵	۴/۰۷
وجدان‌مندی	۳۱	۴۹	۳۹/۹۷	۳/۳۰
بریدگی/طرده	۶۷	۱۷۶	۹۷/۷۷	۱۷/۸۶
خودگردانی مختل	۴۳	۱۰۹	۶۵/۵۵	۱۳/۸۰
محدودیت‌های مختل	۷۳	۱۱۱	۸۹/۸۰	۵/۹۸
دیگر جهت‌مندی	۴۳	۱۰۲	۶۹/۷۷	۹/۰۸
گوش‌به‌زنگی	۸۵	۱۷۳	۱۱۹/۷۶	۱۲/۵۲
کمال‌گرایی مثبت	۳۷	۵۷	۴۴/۲۵	۳/۶۳
کمال‌گرایی منفی	۲۰	۷۸	۴۱/۸۶	۱۰/۷۷
الگوی ارتباطی گفت‌وشنود	۲۵	۹۰	۵۶/۳۲	۹/۸۸
الگوی ارتباطی هم‌نوایی	۱۶	۷۵	۴۶/۳۵	۲۰/۱۲

جدول ۲- بررسی نقش میانجی‌گری کمال‌گرایی مثبت و منفی در متغیر وابسته الگوی ارتباطی گفت‌وشنود با استفاده از روش Bootstrap و آزمون سوبل

متغیر مستقل	تأثیر مثبت	تأثیر منفی	Bootstrap		اثر	معنی‌داری
			حد پایین	حد بالا		
روان‌رنجورخویی	۰/۰۲۲	-۰/۰۶۰	۰/۰۰۱	-۱/۸۳۴	۰/۰۶۶	
برون‌گرایی	۰/۰۵۳	۰/۰۱۹	۰/۱۰۳	۲/۸۴۵	۰/۰۰۴	
گشودگی	۰/۰۱۸	-۰/۰۰۴	۰/۰۴۹	۱/۵۲۰	۰/۱۲۸	
توافق	۰/۰۳۹	۰/۰۱۳	۰/۰۸۲	۲/۶۹۴	۰/۰۰۷	
مندی وجدان	۰/۰۴۱	۰/۰۰۴	۰/۰۲۴	۲/۷۱۸	۰/۰۰۶	
بریدگی/طرده	-۰/۰۴۱	-۰/۰۹۲	-۰/۰۰۵	-۲/۳۵۷	۰/۰۱۸	
خودگردانی مختل	-۰/۰۷۳	-۰/۱۳۷	-۰/۰۱۷	-۳/۰۰۳	۰/۰۰۲	
محدودیت‌های مختل	۰/۰۰۱	-۰/۰۲۳	۰/۰۲۸	۰/۱۵۰	۰/۸۸۰	
دیگر جهت‌مندی	۰/۰۱۷	-۰/۰۴۷	۰/۰۰۳	-۱/۴۹۵	۰/۱۳۴	
گوش‌به‌زنگی	-۰/۰۱۲	-۰/۰۴۲	۰/۰۰۹	-۱/۱۶۳	۰/۲۴۴	
روان‌رنجورخویی	۰/۰۳۵	-۰/۰۸۶	۰/۰۰۳	-۱/۸۷۶	۰/۰۶۰	۸۸
برون‌گرایی	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۹	۰/۰۲۲	۰/۳۶۰	۰/۷۱۸	۸۸
گشودگی	-۰/۰۲۷	-۰/۰۱۵	-۰/۰۰۲	-۲/۲۱۴	۰/۰۲۶	

۸۴۰- بررسی نقش طرحواره ناسازگار، صفات شخصیت در پیش بینی الگوی ارتباطی دانشجویان با میانجی‌گری کمال‌گرایی نسریں سادات هاشمی گلستان و همکاران

۰/۰۱۲	-۲/۵۰۱	-۰/۰۱۰	-۰/۰۷۲	-۰/۰۳۴	توافق
۰/۹۸۲	-۰/۰۲۲	۰/۰۱۴	-۰/۰۱۵	-۰/۰۰۱	مندی وجدان
۰/۸۵۸	-۰/۱۷۸	۰/۰۴۸	-۰/۰۶۴	-۰/۰۰۴	بریدگی/طرد
۰/۱۰۸	-۱/۶۰۶	۰/۰۱۲	-۰/۰۹۱	-۰/۰۳۵	خودگردانی مختل
۰/۱۳۵	-۱/۴۹۲	۰/۰۱۲	-۰/۰۹۰	-۰/۰۳۲	محدودیت‌های مختل
۰/۱۳۲	-۱/۵۰۳	۰/۰۱۵	-۰/۰۹۵	-۰/۰۳۵	دیگرجهتمندی
۰/۸۱۹	-۰/۲۲۸	۰/۰۵۲	-۰/۰۶۷	-۰/۰۰۶	گوش‌به‌زنگی

جدول ۳- بررسی نقش میانجی کمال‌گرایی مثبت و منفی در متغیر وابسته الگوی ارتباطی هم‌نواپی با استفاده از روش Bootstrap و آزمون سوپل

آزمون سوپل		Bootstrap			متغیر وابسته	متغیر میانجی	متغیر مستقل
SIG	Z	حد بالا	حد پایین	اثر			
۰/۱۱۵	۱/۵۷۳	۰/۰۴۱	-۰/۰۰۱	۰/۰۱۴	هم‌نواپی	کمال‌گرایی مثبت	روان‌رنجورخویی
۰/۰۰۸	-۲/۶۲۹	-۰/۰۱۸	-۰/۰۹۳	-۰/۰۴۹			برون‌گرایی
۰/۱۵۰	-۱/۴۳۶	۰/۰۰۲	-۰/۰۴۰	-۰/۰۱۴			گشودگی
۰/۰۱۴	-۲/۴۵۰	-۰/۰۱۱	-۰/۰۷۱	-۰/۰۳۴			توافق
۰/۰۲۰	-۲/۳۱۶	-۰/۰۱۰	-۰/۰۶۹	-۰/۰۳۴			وجدان مندی
۰/۴۸۸	۰/۶۹۲	۰/۰۴۶	-۰/۰۱۶	۰/۰۱۱			بریدگی/طرد
۰/۳۲۶	۰/۹۸۱	-۰/۰۷۵	-۰/۰۲۷	۰/۰۲۲			خودگردانی مختل
۰/۸۸۳	-۰/۱۴۶	۰/۰۱۷	-۰/۰۲۰	-۰/۰۰۱			محدودیت‌های مختل
۰/۱۸۱	۱/۳۳۷	۰/۰۳۶	-۰/۰۰۱	۰/۰۱۰			دیگرجهتمندی
۰/۲۷۷	۱/۰۸۶	۰/۰۳۱	-۰/۰۰۴	۰/۰۰۸			گوش‌به‌زنگی
۰/۰۳۶	۲/۰۹۰	۰/۰۹۳	۰/۰۰۲	۰/۰۳۸	هم‌نواپی	کمال‌گرایی منفی	روان‌رنجورخویی
۰/۷۰۸	-۰/۳۷۳	۰/۰۱۶	-۰/۰۲۶	-۰/۰۰۳			برون‌گرایی
۰/۰۱۵	۲/۴۲۶	۰/۰۷۰	۰/۰۰۹	۰/۰۳۲			گشودگی
۰/۰۰۷	۲/۶۸۹	۰/۰۸۴	۰/۰۱۰	۰/۰۳۹			توافق

۰/۹۸۱	۰/۰۲۲	۰/۰۲۲	-۰/۰۱۸	۰/۰۰۱	مندی وجدان
۰/۶۵۶	۰/۴۴۵	۰/۰۶۶	-۰/۰۴۴	۰/۰۱۰	بریدگی/طررد
۰/۰۵۹	۱/۸۸۱	۰/۰۹۶	-۰/۰۰۶	۰/۰۴۰	خودگردانی مختل
۰/۰۰۳	۲/۸۸۷	۰/۱۳۳	۰/۰۱۷	۰/۰۶۶	محدودیت های مختل
۰/۳۳۱	۰/۹۷۰	۰/۰۷۶	-۰/۰۲۷	۰/۰۲۱	دیگرجهت مندی
۰/۳۴۹	۰/۹۳۵	۰/۰۸۶	-۰/۰۳۵	۰/۰۲۴	گوش به زنگی

جدول ۴- ضریب همبستگی بین طرح‌واره‌های ناسازگار و الگوی ارتباطی دانشجویان

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱- بریدگی/طررد	۱						
۲- خودگردانی مختل	۰/۷۵ ^{**}	۱					
۳- محدودیت های مختل	۰/۵۹ ^{**}	۰/۴۶ ^{**}	۱				
۴- دیگرجهت مندی	۰/۶۶ ^{**}	۰/۶۷ ^{**}	۰/۵۹ ^{**}	۱			
۵- گوش به زنگی	۰/۷۲ ^{**}	۰/۶۷ ^{**}	۰/۶۲ ^{**}	۰/۶۸ ^{**}	۱		
۶- گفت و شنود	-۰/۲۹ ^{**}	-۰/۱۶ ^{**}	-۰/۱۷ ^{**}	-۰/۱۶ ^{**}	-۰/۲۷ ^{**}	۱	
۷- همنوایی	۰/۴۰ ^{**}	۰/۲۷ ^{**}	۰/۱۲ [*]	۰/۳۶ ^{**}	۰/۳۳ ^{**}	-۰/۴۶ ^{**}	۱

**P<0/01 *,P<0/05

جدول ۵- ضریب همبستگی بین صفات شخصیت و الگوی ارتباطی دانشجویان

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱- روان رنجورخویی	۱						
۲- برون گرایی	۰/۰۳	۱					
۳- گشودگی	۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۹ ^{**}	۱				
۴- توافق	۰/۱۲ [*]	۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۱			
۵- وجدان مندی	۰/۳۸ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۱		
۶- گفت و شنود	-۰/۱۲ [*]	۰/۱۸ ^{**}	۰/۰۹	۰/۱۵ ^{**}	۰/۲۰ ^{**}	۱	
۷- همنوایی	۰/۲۷ ^{**}	-۰/۰۴	-۰/۰۶	۰/۰۱	-۰/۰۹	-۰/۴۶ ^{**}	۱

**P<0/01 *,P<0/05

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اصلی پژوهش با استفاده از روش تحلیل مسیر مورد بررسی قرار گرفت و نتایج بیانگر آن بود که ابتدا، کمال‌گرایی مثبت در رابطه بین حوزه‌ی طرح‌واره بریدگی و طرد و الگوی ارتباطی گفت و شنود نقش واسطه‌ای دارد. دوم، کمال‌گرایی مثبت در رابطه بین حوزه خودگردانی مختل و الگوی ارتباطی گفت و شنود نقش واسطه‌ای دارد. سوم، کمال‌گرایی منفی در رابطه بین حوزه طرح‌واره خودگردانی مختل و الگوی ارتباطی همنوایی نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند و نهایتاً این‌که، کمال‌گرایی منفی در رابطه بین حوزه طرح‌واره محدودیت مختل و الگوی ارتباطی همنوایی نقش واسطه‌ای دارد.

نتایج مطالعات مختلف در ایران (۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۱۹)، تا حدودی با پژوهش حاضر همسو است. این پژوهش‌ها بیان می‌کنند که بین طرح‌واره‌های ناسازگار و الگوی ارتباطی، بین کمال‌گرایی و الگوی ارتباطی و بین طرح‌واره‌های ناسازگار و کمال‌گرایی رابطه وجود دارد ولی تاکنون پژوهشی که اثر این سه متغیر را با هم بر روی الگوی ارتباطی بررسی کند، یافت نشده است. همه ما کم و بیش از تأثیر تجارب کودکی آگاه هستیم. فردی که در کودکی تجارب خوشایندی را تجربه نکند و نیازهایش ارضا نشود طرح‌واره‌هایی مانند محرومیت هیجانی یا رهاشدگی به دلیل نقص در محیط اولیه در او ایجاد می‌شود. طرح‌واره‌های ناسازگار که تحت تأثیر تجارب اولیه افراد هستند، منجر به شدت کمال‌گرایی در افراد می‌شوند. در افراد کمال‌گرا نوعی نگرانی افراطی در خصوص اشتباه، وضع معیارهای سخت و بالا، سرزنش خود و عدم احساس رضایت رشد می‌کند که منجر به دشواری‌هایی در ارتباط با دیگران می‌شود. پس می‌توان گفت طبق نتایج این پژوهش

کمال‌گرایی به‌عنوان متغیر میانجی نیز بر الگوی ارتباطی افراد اثر می‌گذارد.

پژوهش‌های قبلی (۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۱۹، ۳۱، ۱۳)، تا حدودی با پژوهش حاضر همسو است. بدین معنی که در تمامی آن‌ها این امر مسجل بود که بین صفات شخصیت و الگوی ارتباطی، بین کمال‌گرایی و صفات شخصیت و هم چنین بین کمال‌گرایی و الگوی ارتباطی رابطه وجود دارد لکن پژوهشی که اثر صفات شخصیت و کمال‌گرایی را باهم بر الگوی ارتباطی بررسی کند، یافت نشد. در رابطه با نقش صفات شخصیت در الگوی ارتباطی پژوهش‌هایی نیز انجام شده است که در این بررسی‌ها بر نقش صفات شخصیت در نحوه‌ی واکنش نشان دادن به دیگران و ارتباط برقرار کردن اشاره شده است. به‌عبارت دیگر هرچه صفات برون‌گرایی، توافق، وجدان مندی و گشودگی بیشتر باشد یعنی فرد فعال، پرانرژی، تجربه‌گرا، خلاق، گرم و منعطف و درعین حال منظم و وظیفه‌مدارتر باشد. احتمال این‌که از الگوی ارتباطی گفت و شنود استفاده کند، بیشتر است. برطبق یافته‌های پژوهش پیشین و این پژوهش صفات شخصیت بر الگوی ارتباطی افراد اثر می‌گذارد.

افراد با ویژگی برون‌گرایی تمایل به فعالیت‌های اجتماعی دارند، همیشه در تلاش و تکاپو هستند و اگر با مشکلی مواجه شوند، راه‌های دیگری را امتحان می‌کنند، هیجان و تحرک را دوست دارند و به موفقیت در آینده امیدوار هستند که این ویژگی‌ها ارتباط با کمال‌گرایی مثبت را نشان می‌دهد. این خصایص، رابطه این افراد را با کمال‌گرایی مثبت نشان می‌دهد. افراد روان‌رنجور از این‌رو که نگران اشتباه کردن هستند و در انجام کارهایشان شک و تردید دارند، کمال‌گرایی منفی را پیشه می‌کنند. به‌طورکلی، صفات شخصیت بر کمال‌گرایی تأثیر می‌گذارد و کمال‌گرایی نیز به‌عنوان متغیر میانجی بر الگوی ارتباطی

که در حوزه‌ی طرح‌واره خودگردانی مختل قرار می‌گیرند معمولاً در کودکی یا به‌شدت حمایت‌شده‌اند و یا برعکس به‌ندرت از آن‌ها حمایت‌شده است و والدین با این کار به‌شدت به اعتماد به نفس آن‌ها لطمه زده‌اند. آن‌ها در بزرگسالی فکر می‌کنند که هیچ کاری را نمی‌توانند به‌صورت مستقل انجام دهند. در نتیجه در روابطشان با دیگران دائم اطاعت می‌کنند و تعقل و ارتباطات باز برای آن‌ها معنا ندارد. همچنین افراد با طرح‌واره حوزه محدودیت مختل، در خانواده‌هایی بزرگ‌شده‌اند که بیش‌از حد محبت و توجه دریافت کرده‌اند. در نتیجه در بزرگسالی نمی‌توانند ارضای نیازهای آنی خود را به تأخیر بیندازند و به حقوق دیگران احترام بگذارند. افرادی که طرح‌واره دیگر جهت‌مندی دارند نیز شبیه کسانی هستند که در حیطه‌ی طرح‌واره طرد قرار دارند بیشتر به دنبال ارضای نیازهای دیگران و طرف مقابلشان هستند. با این تفاوت که افراد طرح‌واره حوزه طرد به خاطر ترس از طرد شدن آن رفتارها را انجام می‌دهند ولی این افراد برای کسب تأیید، تداوم رابطه هیجانی و اجتناب از انتقام این کار را انجام می‌دهند. این افراد در کودکی معمولاً به‌صورت مشروط پذیرفته‌شده و از خانواده‌هایی محافظت‌کننده هستند که سبک ارتباطی هم‌نواپی دارند و در نهایت، افرادی که طرح‌واره‌هایشان در حوزه گوش‌به‌زنگی و بازداری قرار دارد افرادی خشک و غیر منعطف، پر از خشونت، واپس زن و سخت‌گیر هستند معمولاً نگران و آماده‌ی اتفاق بد هستند و بیشتر در خانواده‌ای محافظت‌کننده بزرگ‌شده‌اند و سبک ارتباطی هم‌نواپی دارند. همان‌طور که پیش‌از این اشاره شد به‌طور کلی می‌توان گفت هر یک از طرح‌واره‌های ناسازگار به‌نوعی بر الگوی ارتباطی افراد اثر می‌گذارد.

افراد اثر می‌گذارد. افراد کمال‌گرای مثبت در ارتباط با دیگران انعطاف بیشتری دارند و بیشتر از سبک ارتباطی گفت و شنود استفاده می‌کنند. در مقابل افراد کمال‌گرای منفی انعطاف کمی دارند و بیشتر از سبک ارتباطی هم‌نواپی استفاده می‌کنند.

با توجه به یافته‌های پژوهش، فرضیه فرعی اول مبنی بر وجود رابطه معنادار بین طرح‌واره‌های ناسازگار و الگوی ارتباطی دانشجویان، مورد تأیید قرار می‌گیرد. یکی از عوامل مؤثر در الگوی ارتباطی افراد طرح‌واره‌های ناسازگار هستند طرح‌واره‌ها الگوهای ثابت و درازمدتی هستند که در زمان کودکی به وجود آمده‌اند و تا بزرگسالی ادامه یافته‌اند. درک و ادراک محیط از طریق طرح‌واره صورت می‌گیرد، یعنی در واقع افراد از دریچه‌ی طرح‌واره‌هایشان جهان را ادراک می‌کنند و با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند و تمایل دارند موقعیت‌ها را به‌گونه‌ای تفسیر کنند که طرح‌واره‌هایشان تأیید شود؛ بنابراین رفتارها از طرح‌واره‌ها نشأت می‌گیرند. به‌عبارت‌دیگر افزایش طرح‌واره‌های ناسازگار با افزایش استفاده از الگوی ارتباطی هم‌نواپی و کاهش استفاده از الگوی ارتباطی گفت و شنود همراه است. این یافته‌ها با پژوهش‌های انجام شده قبلی (۲۸، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱) همسو می‌باشد.

کسانی که طرح‌واره‌هایشان در حوزه‌ی بریدگی و طرد قرار دارد چون معتقدند روابطشان با افراد مهم زندگی ثابت ندارد تمایل دارند به‌گونه‌ای نسنجیده و شتاب‌زده از یک رابطه‌ی خود آسیب‌رسان به رابطه‌ای دیگر پناه ببرند یا از روابط بین فردی نزدیک اجتناب کنند و یا اگر هم از رابطه اجتناب نکنند به علت ترس شدید از رها شدن، دست به رفتارهای کنترل طرف مقابل می‌زنند یعنی در واقع بیشتر از الگوی ارتباطی هم‌نواپی استفاده می‌کنند. از طرفی افرادی

نتیجه دیگر پژوهش نشان داد بین صفات شخصیتی روان رنجور خوئی، برون‌گرایی، توافق و وجدان مندی با الگوی ارتباطی گفت و شنود رابطه معنادار وجود دارد. همچنین بین صفت شخصیتی روان رنجور خوئی با الگوی ارتباطی همنوایی رابطه معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر، صفات شخصیتی برون‌گرایی، توافق و وجدان مندی به صورت مثبت الگوی ارتباطی گفت و شنود را پیش‌بینی می‌کنند و صفت روان رنجور خوئی به صورت منفی الگوی ارتباطی گفت و شنود و به صورت مثبت الگوی ارتباطی همنوایی را پیش‌بینی می‌کند اما میزان همبستگی بین متغیر الگوی ارتباطی همنوایی با عوامل شخصیتی برون‌گرایی، توافق، گشودگی و وجدان مندی معنادار نیست. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های دیگر (۳۳، ۴۲، ۴۳) همسو می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین صفات شخصیت و الگوی ارتباطی رابطه معنی داری وجود دارد.

افراد با میزان روان رنجوری بالا فاقد سازگاری روان‌شناختی مثبت و ثبات عاطفی هستند. این افراد بدبین، نگران، عصبی، خجالتی، آسیب‌پذیر و شتاب‌زده هستند، این افراد والدینی با الگوی ارتباطی همنوایی دارند. به عبارت دیگر هرچه میزان روان رنجوری بیشتر باشد میزان استفاده از الگوی ارتباطی همنوایی بیشتر و الگوی ارتباطی گفت و شنود کم‌تر است. افراد برون‌گرا افرادی جاه‌طلب، اجتماعی، فعال و پرحرف هستند. این افراد تمایل دارند با دیگران همکاری و رقابت کنند و افراد باصفت بالای توافق افرادی گرم و مهربان، همدرد با دیگران هستند که به نظر دیگران احترام می‌گذارند. همچنین افرادی که در بعد وجدان مندی نمره بالا می‌گیرند با ویژگی‌های وظیفه‌شناسی مسئولیت‌پذیری، بارآه و هدف‌جو هستند. می‌توان گفت افرادی که در این سه بعد نمره بالا می‌گیرند سبک ارتباطی والدین آن‌ها گفت و شنود است. به عبارتی دیگر والدین این افراد به

گفت‌وگویی آزاد، تبادل اندیشه، همدلی و پذیرش نامشروط فرزند تأکید دارند. این خانواده‌ها، به فرزند آموزش می‌دهند که به همه‌ی جوانب مسئله توجه کند و عقیده‌ی خودش را حتی اگر مخالف عقیده‌ی دیگران بود ابراز کند. از جهت دیگر، افرادی که در صفات برون‌گرایی، توافق و وجدان مندی نمره بالا می‌گیرند از انعطاف و پذیرش بیشتر در ارتباط و تعامل با دیگران برخوردارند و از الگوی ارتباطی گفت و شنود استفاده می‌کنند. به طور کلی، عوامل متعددی می‌توانند بر الگوی ارتباطی افراد اثر بگذارند که طرح‌واره‌های ناسازگار، صفات شخصیت و کمال‌گرایی سه مورد از آن‌ها هستند. تعامل تجارب ناگوار محیط اولیه با خلق‌وخوی هیجانی کودک منجر به شکل‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگاری شوند و وجود طرح‌واره‌های ناسازگار منجر به مشکلاتی در ارتباط و الگوی ارتباطی می‌شود. خلق‌وخوی هیجانی کودک در واقع همان صفات شخصیت است که الگوهای نسبتاً ثابت و پایداری هستند که در طول زمان ثابت می‌مانند. نظریه‌پردازان مختلف کمال‌گرایی را به‌عنوان یک سازه شخصیتی و هم‌چنین نتیجه سبک تربیتی والدین و محیط اولیه کودک می‌دانند که منجر به وضع قوانین خشک و غیر منعطف می‌شود و بر الگوی ارتباطی افراد اثر می‌گذارد. در نتیجه، طرح‌واره‌های ناسازگار، صفات شخصیت، زمانی که با کمال‌گرایی همراه شوند، می‌توانند با شدت بیشتری الگوی ارتباطی دانشجویان را پیش‌بینی کنند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به حالات روانی فرد در زمان تکمیل پرسش‌نامه، صرف وقت و دقت و صداقت در پاسخگویی و درک و شناخت مناسب از خود اشاره نمود که از شرایط اساسی صحت و سلامت تحقیق می‌باشد و ممکن است برخی عوامل این مسئله را تحت تاثیر قرار داده باشد مانند تعداد سؤالات پرسش‌نامه‌ها، دقت در جواب

به سوال ها، عدم التزام به تکمیل آنها و مشغله های کاری و فکری افراد که برای برخی دانشجویان خستگی مضاعفی را به دنبال داشت و عدم تکمیل حذف آن پرسشنامه از گردونه تحلیل را باعث می شد.

از آنجا که پژوهش هایی از این دست، در دنیای امروزه مهم تلقی می شود، پیشنهاد می گردد که همین کار در قالب پژوهش کیفی نیز انجام پذیرد. زیرا مصاحبه با آزمودنی ها اطلاعات بیشتری را در اختیار پژوهشگر قرار می دهد. همچنین با توجه به اهمیت ارتباط و الگوی ارتباطی پیشنهاد می شود پژوهشی مداخله ای با هدف درمان طرحواره های ناسازگار و کمال گرایی صورت گیرد تا تأثیر روش های درمانی مداخله ای سنجیده شود. در پایان ضمن تشکر بی دریغ خود از همه دانشجویانی که وقت گرانبه خود را برای پیشبرد این پژوهش گذاشتند صمیمانه قدردانی نموده و موفقیت و بهروزی آنان را در تمام زمینه ها خواستاریم.

References

- 1- Abney DH. The Complexity Matching hypothesis for human communication (Doctoral dissertation, UC Merced).2016.
- 2- Tahereh, Ahmadi Sarkhoni; Iqbal, Zarei; Seyyed Reza, Fallah Chay. Relationship between spiritual intelligence and relationship patterns with marital satisfaction of couples referring to Bandar Abbas counseling centers.2010. [Persian]
- 3- Koerner AF, Fitzpatrick MA. Toward a theory of family communication. *Communication theory*. 2002 Feb 1;12(1):70-91.
- 4- Jafar Nejad, Khadijeh; Asadi Younesi, Mohammad Reza; Rastgoo Mogadam, Mitra. "The Relationship between Dimensions of the Family Communication Model and the Frequency and Severity of Conflict of Parents of Teens", *Journal of Family Studies*.2013;11(2).[Persian]
- 5- Khosravi, Sadr Allah. The Effectiveness of Pluralist Family Communication Model Education on happiness, Satisfaction of Couples' Life and Social Skills of Children in Elementary School.2010. [Persian]
- 6- Farahati, Mehrzad; Farajolahi, Leila; Sharifi Saki, Shaida. Pattern of communication, aggression and mental health of adolescent boys.2013. [Persian]
- 7- Yang Jeffrey Colosco; Janet and Vishar, Marjorie. *Schema Therapy (A Guide for Clinical Specialists)*. Translated by, Hasan Hamidpur and Zahra Endou. (2010). Volume II, Tehran, Arjmand Publishing. [Persian]
- 8- Gojani PJ, Masjedi M, Khaleghipour S, Behzadi E. Effects of the Schema Therapy and Mindfulness on the Maladaptive Schemas Hold by the Psoriasis Patients with the Psychopathology Symptoms. *Advanced biomedical research*.2017; 6:4. [Persian]
- 9- Yang Jeffrey Colosco; Janet and Vishar, Marjorie. *Schema Therapy (A Guide for Clinical Specialists)*. Translated by, Hasan Hamidpur and Zahra Andouz.2008. [Persian]
- 10- Fiske, S. T., & Taylor, D. M. (1991). *Social cognition: From perception to action*. New York: Oxford University Press.
- 11- Casta, P. T. Mc Crae, R.R..Neo-PI-R: Professional manual Revised Neo per The Perfectionist's Script for Self-Defeat. *Personality inventory (Neo-PI-R) and Neo Five Factor Inventory (Neo-FFI)*. Odessa, FL. psychological assessment resources.1992.
- 12- Cervone D, Pervin LA. *Personality: Theory and research*. John Wiley & Sons; 2015 Nov 9.
- 13- Daryabar, G. Relationship between personality traits and family communication patterns with family function in couples in Darab city. Master's Thesis. Azad and Islamic university. Marvdasht Unit.2016. [Persian]
- 14- Curran T, Allen J. Family communication patterns, self-esteem, and depressive symptoms: The mediating role of direct personalization of conflict. *Communication Reports*. 2017 May 4;30(2):80-90.
- 15- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. The Dimensions of Perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*.1990;14:449-468.
- 16- Prud'homme J, Dunkley DM, Bernier E, Berg JL, Ghelerter A, Starrs CJ. Specific perfectionism components predicting daily stress, coping, and negative affect six months and three years later. *Personality and Individual Differences*. 2017 Jun 1;111:134-8.
- 17- Prud'homme J, Dunkley DM, Bernier E, Berg JL, Ghelerter A, Starrs CJ. Specific perfectionism components predicting daily stress, coping, and negative affect six months and three years later. *Personality and Individual Differences*. 2017 Jun 1;111:134-8.

- Differences. 2017 Jun 1;111:134-8.
- 18- Gorbani, Fatemeh. The study of the relationship between perceptual parenting and behavioral inhibition with perfectionism in students, Master's thesis, Faculty of Literature and Humanities of Guilan.2013. [Persian]
  - 19- Mansouri Jalilian, Afsaneh. The study of the role of early maladaptive schemas, self-differentiation, perfectionism and meta-cognition in the tendency to substance abuse, Master's dissertation, Razi University.2014. [Persian]
  - 20- Hemmat Pour, R. The role of mediation of perfectionism in relation to the incompatible cognitive schema and quality of life. Master's thesis. Azad University of Marvdasht Branch. (2014). [Persian]
  - 21- Hafez Nia, Mohammad Reza. An Introduction to the Research Method in the Humanities, Tehran: Samt's Publication.2011. [Persian]
  - 22- Koerner AF, Fitzpatrick MA. You never leave your family in a fight: The impact of family of origin on conflict-behavior in romantic relationships. *Communication Studies*. 2002 Sep 1;53(3):234-51.
  - 23- Kuoroshnia, Maryam. The Dimensions of Family Communication Patterns on Adaptation. Master's thesis, Department of Psychology, Shiraz University.2006. [Persian]
  - 24- Besharat, Mohammad Ali. "The relationship between perfectionism and health and physical illness", *Journal of Clinical Psychology*.2010;1(1).[Persian]
  - 25- Casta, P. T. Mc Crae, R.R. Neo-PI-R: Professional manual Revised Neo per The Perfectionist's Script for Self-Defeat. *sonality inventory (Neo-PI-R) and Neo Five Factor Inventory (Neo-FFI)*. Odessa, FL. psychological assessment resources.1992.
  - 26- Bahrami Zadeh, Hamid; Bakhrami Ehsan, Hadi. The Relationship between Initial Maladaptive Schemes and Personality Traits. *Journal of Behavioral Sciences Research*.2014;11(3).[Persian]
  - 27- Yang, J. E. & Brown, G. Young schema questionnaire. New York. Cognitive therapy center of New York.1990.
  - 28- Ahi, Ali; Mohammadifar, Reza; and Besharat, Ali. Normalized of Yang's Short questionnaire, Master's Thesis, Allameh Tabatabai University.2008.[Persian]
  - 29- Ansari, Parvin. Relationship between early maladaptive schemas, love style and Couple Marital Relationship Patterns with quality of matrimony, Master's Degree, University of Razi.2015.[Persian]
  - 30- Mansouri Jalilian, Afsaneh. The study of the role of early maladaptive schemas, self-differentiation, perfectionism and meta-cognition in the tendency to substance abuse, Master's dissertation, Razi University.2014.[Persian]
  - 31- Salmanpour, Hamzeh; Salmanpour, Farid; & Ghasemzadeh. Relationship between Initial Maladaptive Schemes and Perfectionism: Testing Causal pattern. *Quarterly Journal of Advanced Psychological Research*.2015;9(35):81-97.[Persian]
  - 32- Hashemi, L; Latifian, M. Prognosis of Normal and Neurotic Perfectionism of Girls by the Dimensions of Maternal Perfectionism and Family Communication Patterns.2012. [Persian]
  - 33- Lawrence, D. S., Lawrence, D. S., Christoff, T. E., Christoff, T. E., Escamilla, J. H., & Escamilla, J. H. Predicting procedural justice behavior: examining communication and personality. *Policing an International Journal of Police Strategies & Management*.2017;40(1):141-154.
  - 34- Mojtahedi, Mahshid; Ashoori, Jamal. The role of personality traits and family communication patterns in predicting the quality of life of nurses of Shaheed Mofatheh Hospital and Fifth Khordad Hospital in Varamin. *Journal of Nutrition Sciences*.2015;14(3). [Persian]
  - 35- Ghanian, Zohal; Rahimi, Changiz. The prediction type of symptoms of mental disorders based on personality traits

- and dimensions of perfectionism. personality and individual differences.2012;1(2).[Persian]
- 36- Pourrezaian, Hoda. Study and comparison of the types of perfectionism with personality traits and general health in brilliant students and ordinary students, Master's thesis, Allameh Tabatabai University.2014. [Persian]
- 37- Keanashi, Ali. The validity and reliability of perfectionism's questionnaire and its relationship with the dimensions of the personality of the students of Zanjan Province, Master's Degree, Azad Islamic University, Central Tehran Branch. 2011. [Persian]
- 38- Mofaseri, Mohammad Rasoul. The Relationship between Personality Characteristics and Perfectionism with Depression and Anxiety, Master's Degree Program, Tabriz University.2010. [Persian]
- 39- Khatamsaz, B., Forouzandeh, E., & Ghaderi, D. Effectiveness of schema therapy on marital satisfaction and marital relationship quality in married women. International Journal of Educational and Psychological Researches.2017;3(1):11.
- 40- Türk F, Duy B, Hamamcı Z, Altınok A. The Mediating Role of Irrational Beliefs between Parenting Style, Interpersonal Style and Conflict Tendency. International Online Journal of Educational Sciences. 2017 Jun 1;9(2).
- 41- Ghavami, Mahdiah. Investigating the Relationship between Primary Maladaptive Schemes and Communication Patterns of High School Female Teachers in Karaj and their Wives in the Years 90-91, Master's Thesis, Tehran University of Medical Sciences.2012. [Persian]
- 42- Haratyan, Samaneh. Relationship between maladaptive schemas, the excitement and family communication pattern with a tendency to substance abuse, Master's dissertation, Faculty of Economics and Social Sciences of Razi University.2014.
- 43- Farhand, Sadaf. Relationship between Family Communication Patterns and Personality Characteristics with Psychological Well-Being with Resilience Mediation in MS Patients, Master's Degree, Azad University of Marvdasht.2013. [Persian]
- 44- Abdulazimi, Mahdiah. Relationship between Family Communication Patterns and resilient with mediation of personality factors, Master's Thesis, Shiraz University.2011. [Persian]

*Original Article***The Study of the role of incompatible schemas, personality traits in predicting student communication model with mediating perfectionism**

Received: 11/11/2019 - Accepted: 05/03/2020

Nasrin Sadat Hashemi Golestan¹
 Hamid Reza Aghamohammadian Sharbaf^{2*}
 Majid Moeenizadeh³

¹Master of General Psychology,
 Faculty of Educational Sciences and
 Psychology, Ferdowsi University of
 Mashhad, Mashhad, Iran.

²Professor, Department of Psychology,
 Faculty of Educational Sciences and
 Psychology, Ferdowsi University of
 Mashhad, Mashhad, Iran.

³Assistant Professor, Department of
 Psychology, Faculty of Educational
 Sciences and Psychology, Ferdowsi
 University of Mashhad, Mashhad, Iran.

* Professor, Department of
 Psychology, Faculty of Educational
 Sciences and Psychology, Ferdowsi
 University of Mashhad, Mashhad,
 Iran.

E-mail:
 aghamohammadian@um.ac.ir

Abstract

Introduction: The purpose of this study was to investigate the role of maladaptive schemas, personality traits in predicting the communication model of Ferdowsi University students in Mashhad through mediation of perfectionism.

Methods: The research method was descriptive correlational which the data were collected in the field. According to the research community, which included 15,000 students, the sampling was determined using the available method, with the Cochran formula and Morgan table 375, and all participants completed questionnaires in this study.

Results: Findings show that maladaptive schemas have a significant relationship with the student's communication model and with perfectionism. In addition, personality traits are related to student communication model and perfectionism. In addition, perfectionism mediates between maladaptive schemas and personality traits with the student's communication model. In the other words, maladaptive schemas and personality traits can predict the communication model of students through the mediation of perfectionism ($p < 0.01$).

Conclusion: It can be concluded that psychological components such as maladaptive schemas and personality traits and perfectionism are effective in predicting student communication model. Therefore, improving the communication model can be improved the child's basic environment and appropriate education.

Key words: Maladaptive Schemas, Personality Traits, Communication Model, Perfectionism.